

Nr 18/246

październik 1982

do użytku służbowego

egz. nr

Komunikat z badań

Opinie o wybranych problemach Trzyletniego Planu Społeczno-Gospodarczego

W dniach 4/5 października 1982 r. OBOPiSP przeprowadził na zlecenie Komisji Planowania przy Radzie Ministrów sondaż opinii dotyczących Trzyletniego Narodowego Planu Społeczno-Gospodarczego.

Badanie zrealizowano na reprezentatywnej próbie ogółu dorosłej ludności Polski od lat 15. Przedstawione poniżej wyniki mają charakter wstępny - do momentu opisu zebrano materiały z 80% rejonów badawczych. W próbie ostatecznie zrealizowanej wyniki globalne mogą się różnić o 1 do 2%.

Społeczne zainteresowanie założeniami NPSG

Zainteresowanie i zarazem poinformowanie w dość specjalistycznych dla szerokiego ogółu kwestiach związanych z projektem planu na lata 1983-85 jest raczej niewielkie:

- wyraźne zainteresowanie /celowe korzystanie z informacji na temat założeń planu/	zadeklarowało	5%
- średnie zainteresowanie /zestknięcie się z informacjami na ten temat/	"	26%
- słabe zainteresowanie /poinformowanie określone jako tylko niewielkie/	"	38%
- brak zainteresowania	"	31%

Plan realny czy plan ambitny ?

Badani postawieni wobec alternatywy, czy lepsze jest planowanie zadań bardzo ambitnych z pewnym ryzykiem co do szans ich wykonania - czy też planowanie zadań mniej ambitnych, ale takich, których wykonanie jest w pełni realne, niemal powszechne - w liczbie 78% - wypowiedzieli się za planowaniem realistycznym. Zwolennicy ambitnego planowania stanowili 10% /przy 12% braku opinii/.

Najważniejsze społeczne cele planu

Hierarchia ważności pięciu przedstawionych badanym głównych celów społecznych planu przedstawia się w opinii publicznej jak następuje:

	Dane w %	
	Przy możliwości wyboru: jednego tylko celu	trzech celów
/"O co państwo nasze powinno przede wszystkim zatroszczyć się w ciągu najbliższych trzech lat:"/		
- wyżywienie społeczeństwa tj. rolnictwo i przemysł spożywczy	59	84
- zabezpieczenie przed skutkami kryzysu ludzi będących w najcięższej sytuacji materialnej	14	38
- budownictwo mieszkaniowe	9	62
- ochrona zdrowia tj. lecznictwo, szpitalnictwo, zaopatrzenie w leki	9	53
- ochrona środowiska, przeciwdziałanie jego zanieczyszczeniom	2	14
- inne cele spontanicznie formułowane przez badanych	0	1
- brak opinii	7	1

Uwaga: kolejność celów zaprezentowano według liczby głosów uzyskanych przy możliwości wyboru tylko jednego z nich. Przy wyrównanym odsetku o kolejności decydowały dziesiątki procenta.

Wyraźnie najpowszechniej uznawany za priorytetowy jest problem wyżywienia społeczeństwa.

W sytuacji konieczności wyboru jednego tylko, najważniejszego celu - wszystkie pozostałe sprawy uzyskały w zestawieniu z nim jedynie niewielkie odsetki głosów. Na drugim kolejnym miejscu znalazła się potrzeba ochrony interesów osób będących w najcięższej sytuacji materialnej.

Przy możliwości wyboru trzech spośród pięciu przedstawionych celów społecznych - hierarchia celów ułożyła się tak, jak były one przedstawione w ankiecie.

Problem ochrony środowiska naturalnego - w kontekście pozostałych został uznany przez badanych za mniej ważny i /bez względu na dopuszczalną liczbę odpowiedzi/ otrzymał niewiele głosów. Za bardziej szkodliwe w skutkach i wymagające szybszego działania ze strony państwa częściej nieco uważano zanieczyszczenie wód /48%/, niż zapylenie i zanieczyszczenie gazami powietrza /41%/; opinie w tej kwestii można uznać za raczej podzielone, przy czym 11% badanych nie miało na ten temat wyrobionego zdania.

Podział środków inwestycyjnych na województwa

W kwestii zasady rozdziału środków budżetowych na inwestycje władz terenowych opinie były niemal równo podzielone: za zwiększeniem środków dla najbardziej potrzebujących województw i danie przez to mniej pozostałym - opowiedziało się 45%; za bardziej równomiernym podziałem środków na wszystkie województwa wotowało 46% /przy 9% nie mających zdania/. Może to być wyrazem pewnej przypadkowości wyborów, zwłaszcza że niewiadome pozostawało dla respondentów, jakie województwa i na jakiej zasadzie zostałyby uznane za najbardziej potrzebujące.

Opinie i postawy wobec dobrowolnego podejmowania pracy w wolne soboty

Problem ten badano przedstawiając respondentom określone założenia mówiące, że:

- a/ możliwość pracy w wolne soboty jest rozważana jako jeden ze sposobów szybszego wyjścia z kryzysu
- b/ dotyczyłaby ona jedynie zakładów przemysłowych lub wydobywczych produkujących dla zaopatrzenia rynku i na eksport oraz budownictwa mieszkaniowego
- c/ byłaby przez pracowników tych zakładów podejmowana dobrowolnie i za podwójnym wynagrodzeniem
- d/ zapewnione byłyby potrzebne do pracy surowce i materiały.

Rezultaty pytań o ocenę słuszności podejmowania na tych zasadach pracy w wolne soboty przez wyżej scharakteryzowane zakłady przedstawiają się jak następuje:

O c e n y	Ogół badanych	Dane w %	
		Pracownicy ^{x/}	zainteresowa- nych zakładach
Byłoby to:			
1. słuszne	26	23	
2. raczej słuszne	36	21	44
3. raczej niesłuszne	13	19	
4. niesłuszne	14	30	49
5. trudno powiedzieć	11	7	

Gdy o problemie wypowiada się zbiorowość bezpośrednio zainteresowana - tj. zatrudnieni w zakładach, których mogłaby dotyczyć praca w wolne soboty, stopień akceptacji dla podejmowania pracy w wolne soboty bardzo znacząco spada - a dezaprobata rośnie.

^{x/} Osób takich znalazło się w naszej próbie 21%

Pracowników tychże zakładów pracy pytano ponadto czy osobiście byliby skłonni dobrowolnie pracować w wolne soboty za podwójne wynagrodzenie:

- gotowość podejmowania takiej pracy we wszystkie wolne soboty	zgłasza 14%
- tylko w niektóre soboty	46%
- generalną niechęć do podjęcia pracy w wolne soboty	34%
- brak zdania	6%

Ci sami pracownicy /zakładów produkujących na rynek lub dla eksportu bądź zatrudnieni w budownictwie mieszkaniowym/ widzą rezerwy pozwalające znacznie zwiększyć produkcję bez podniesienia stanu zatrudnienia przy dobrym zaopatrzeniu w surowce, materiały i narzędzia ich zakładów pracy. Takie możliwości dostrzega 62% tych osób, w tym 20% uważa, że możnaby produkcję ich zakładów nawet bardzo znacznie zwiększyć.

Problem dalszych podwyżek cen w opinii społecznej

Przed badanymi postawiono problem z zakresu polityki cen. Jakie postępowanie państwa wydaje im się bardziej właściwe w związku z potrzebą utrzymania równowagi rynku: w miarę potrzeby rekompensowanie podwyżki cen, czy też zamrożenie cen i zarazem płac.

Liczba zwolenników zamrożenia cen i płac była bliska połowie ogółu badanych /48%/ i znacznie przewyższała liczbę zwolenników rekompensowanych podwyżek /27%/. Stosunkowo wysoki /25%/ był procent braku odpowiedzi.

Przy założeniu konieczności dalszych podwyżek cen wybiera:

- podwyżki cen niewielkie, ale częstsze	60%
- podwyżki cen na większą skalę ale rzadsze	14%
- nie ma zdania	26%

Podobnie jak w szeregu wcześniejszych badań Ośrodka wyraźnie preferowana jest wieloetapowość tj. rozłożenie podwyżek w czasie.

x x x

Ze względu na specyfikę tematyczną sondażu opinii dotyczących planowania gospodarczego i ewentualne trudności badanych ze zrozumieniem i rozstrzyganiem stawianych przed nimi alternatyw, prosiliśmy na zakończenie sondażu o wypowiedzenie się w kwestii celowości tego typu badań. Większość - 64% badanych - uznała je za celowe; 13% - za niecelowe; - znaczna część - 23% - wstrzymała się od odpowiedzi. A więc ta forma społecznej konsultacji została znaczną przewagą głosów zaakceptowana.